

VASÁR NAP

EGYHÁZTÁRSADALMI KÉPES CSALÁDI LAP.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
TÓTHFALUSI JÓZSEF,
ref. lelkész.

TÁRS SZERKESZTŐ:
PAÁL GUSZTÁV,
ref. koll. tanár.

KIADJA:

Az Erdélyi Ref. Egyházkerület
„Egyházi Ertekezlete“

Megjelenik:

minden vasárnap.

ELŐFIZETÉSI AR:

Egy évre 4 kor. Negyedévre 1 kor.
Fél évre 2 kor. Egy szám ára 10 fill.

A Képes Szent-Bibliáról.

Mai számunk reánk nézve, egészen ünnepi szám. Kettős okból. Egyfelől, mert ma közöljük le a maga teljességében Egyházkerületi Értekezleti Közgyűlésünk egész program-tervét, másfelől, mert ugyanezen alkalmából mutatjuk be kedves Olvasóinknak a Képes Szent Biblia egy pár illusztrációját. E mutatványokból is megítélhetni, hogy minő nagy értékű könyv készül a magyar olvasó közönségnek.

Az Evangélikus Családi Lap, közelebbről így méltatja a mű megjelenését.

„1000-nél több ilyen kép egy könyvben és éppen a Biblia mellett, álcának is merész volt eddig, s ime Istennek gazdag kegyelméből boldog valóság lett belőle.“

Mai és következő számunkban nyolc képet fogunk bemutatni. Ebből kettő az Ó-szövetséget, hat az Új-szövetséget magyarázza.

De beszéljenek helyettünk a képek. Ime:

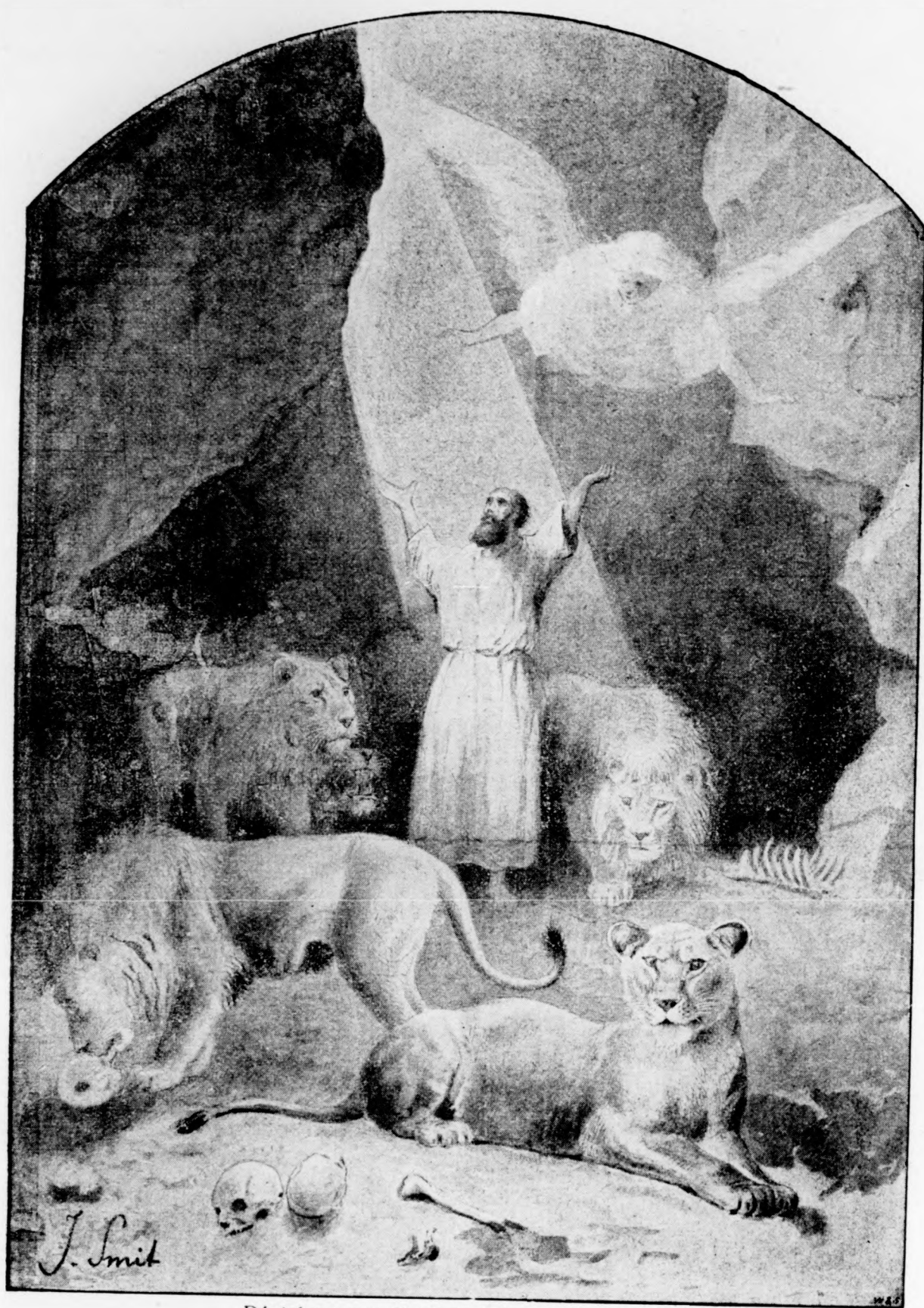
Ott áll a szende Ruth, a hűséges menyasszony és derék feleség örök mintaképe, aki a családi köteléket férje halála után is érzi; elkiséri az özvegy és fia, vesztett Naómit hazájába, Bethlehembe. Hasztalan unszolta napa, maradj itt Moáb földjén, ahol apáid éltek-haltak; az ő hazája már nem Moab, hanem Juda földje, amelynek törzséből férje származott. „Én veled megyek; a te néped az én népem, a te Istened az én Istenem.“ (A kép alkotója Sturm L. német festő.)

A második kép központja Dániel, az Urnak fenkölt lelkű, bátor szolgája, akit e világ hatalmasai igaz beszédeért az oroszlánok vermébe vetettek. Azonban hasztalan volt erőlködésük. Az igaz Isten nem hagyta el hű hitvalló szolgáját. Elküldé az ő angyalát éjnek

éjszakáján és az angyal befogta az oroszlánok száját, hogy nem ártottak neki. (A kép Smit ango festőtől való)

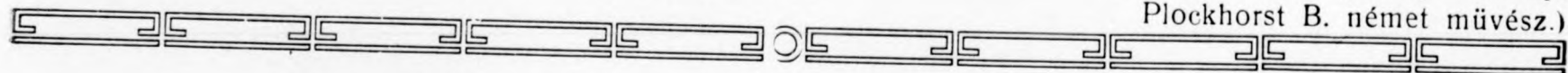
Ruth.

Dániel az oroszlánok vermében. (Dániel 6.)

A harmadik képen már Jézust tanítói, prófétai tiszte gyakorlásában találjuk. Az ember és a hazafi egyenlően elkeseredik benne a zsidók vakságának látásán. Szomoru szívvvel kiált fel: „Jeruzsálem, Jeruzsálem, ki megölöd a prófétákat és megkövezed azokat, a kik hozzád bocsáttattak. . . . Ime azért a ti házatok pusztalészen.” Az elvakult zsidóság azonban nem hallgatott reá és siralmas halál jutott osztályrészéül. (A kép Castlake angol festő műve)

A negyedik kép már az Új testamentomba vezet bennünket. Jézus elhagyja Názáretet, Kapernaumba költözik s búcsuzik édes anyjától, Máriától, aki balsejtelmek közt bocsátja utjára. Lebilincselő e két arc egymással szemben. Oly búcsuzás ez, ahol a szemek többet mondanak, mint a szavak. Mária, a világ legtökéletesebb édesanyja nem tartóztatja fiát. Hiszen hivatása van, amit el nem árulhat, küldetése, amit megtagadnia nem szabad. Jézus, mint jó gyermek, a felelősség tudatában búcsuzik. — Mennie kell, mert mennyei atya parancsol vele. Az anya szemei azt mondják: Áldás lépteidre, anyád szerelme kísért utadon! A fiú tekintetéből azt olvashatni: Én most eltávozom tőled, de a mennyei irgalmasság soha el nem távozik. tőled (A kép szerzője Plockhorst B. német művész.)

Értesítés

az Erdélyi Reform. Egyházkerület egyházi értekezletének

VI. rendes közgyűléséről,

amelyet Maros-Vásárhely sz. kir. városban, ez év szeptember hó 8—11 napjain fogunk megtartani és a mely felől az Egyháztársadalmi Értekezlet alapító-, rendes, pártoló-tagjait, ref. hittestvéreinket és az érdeklődőket atyafiságos indulattal ez-uton is értesítünk azzal a hozzáadással, hogy külön meghívóink

és értesítéseink egyfelől a lelkészi hivatalok útján, másfelől pedig egyenesen az értekezleti tagok címére közvetlenül fognak szétküldetni.

T á r g y a k:

I. nap.

Szept. 8. (Kedd.) — 1. D. e. 10 ó. 30 p. (esetleg d. u. 5 ó. 45 pkor) az egyházkerületi és értekezleti elnökség és vendégek ünnepélyes fogadása az egyház és hatóság részéről. Elszállásolás.

2. D. u. 1/24 órakor az egyháztársadalmi (belmissiói) kiállítás megnyitása a (református leányiskola) helyiségében

s ezzel kapcsolatosan a református hittudat megerősítése módjainak ismertetése és népjóléti intézmények bemutatása. (Hitoktatás, konfirmáció, családi-istentiszteletek, Biblia és vallásos-irat terjesztés, vasárnapi-skolák, szociális muzeumi tárgyak.)

D. u. 6 órakor estakonyi istentisztelet a várbeli nagy templomban.

4. Este 7 órakor értekezleti választmányi ülés.

5. Este 9 órakor ismerkedő est, csendes együtt vasorázás keretében.

II. nap.

Szent. 9. (Szerda.) — 1. Reggel 8 órakor, a vendégül látandó összes magyarországi reform. belmissiói egyesületek

g) A szervező iroda jelentései a „Vasárnap”-ról s az egyháztársadalmi szervezkedés mibenállásáról az erdélyi egyházkerületben.

III. Tárgy listák.

h) Dr. Kolosváry Bálint kolozsvári egyet. ny. l. v. r. tanár: „A protestáns szellem érvényesítésének társadalmi feladatairól, hivatkozással az Orsz. Evang. Szövetségre” felolvasása és határozati javaslatainak tárgyalása.

i) V á s á r h e l y i Boldizsár dési ref. lelkész. „A lelkesítő kar feladatairól vonatkozással az O. R. L. E.-re” felolvasása és határozati javaslatainak tárgyalása.

Jézus megijósolja Jeruzsálem pu-ztulását. (Máté 23.)

és szervezetek elnökségének és megbizottainak közös konferenciája a ref. leányiskola nagytermében.

2. D. e. 10 órakor értekezleti közgyűlés a várbeli nagy templomban.

I. Ünnepi rész.

a) A gyülekezet éneklé a XCII.-ik dicséretet.

b) Imádkozik: Deésy Gyula, egyh. elnök.

c) Elnöki megnyitót mond Gr. Bethlen Pál világi elnök.

d) Az egyházkerületi és egyházmegyei elnökségnek üdvözlése a vendégtestületek és testvérszervezetek kiküldöttei, illetőleg képviselői részéről. Ezek után az elnökség válasza.

II. Egyesületi hivatalos rész.

e) Titkári jelentés.

f) Pénztári jelentés.

j) A szervező iroda előterjesztései az egyháztársadalmi (belmissiói) élet belterjesebbé tételére érdekében az erd. ref. egyházkerületben:

a) A lelkipásztor és tanító egyházi és társadalmi munkássága.

b) A városi egyházközségek szociális és egyházi bajai és az azok ellen való védekezés.

c) Az Egyházker. Értekezlet által javasolt egyháztársadalmi szervezkedés végrehajtása az egyes egyházközségekben

d) Az egyházközségi diakonia szervezése.

2. A legközelebbi jövő legsürgősebb feladatai. Indítványok.

(D. u. 1/21 órakor Erk. Egyh. Értekezlete tagjainak tisztelgése Egyházkerületünknek s egyszersmint magyarországi Ref. Anyaszentegyházunknak vezető főgondnoka nagymélt.

báró Bánffy Dezső ur és erdélyi püspökünk főtiszt. és mélt. Kenessey Béla ur ömeltósága előtt).

V. Konferenciák.

1. (D. u. 2 órákor a Bethánia testvér-egylet erdélyrészi tagjainak konferenciája dr. Szabó Aladár budapesti lelkész aa vezetésével.)

2. D. u. 4 órákor Ifjúsági egyletek konferenciája. — Jelentés az erdélyi ref. ifj. egyl. ügyről. Beterj. Paá G. koll. tanár. Előadást tart Szilassi Aladár közig. bíró, a ker. ifj. egyletek világszövetségének elnöke és Kónya Gábor lelkész. ugyanezen egyesület magyarországi tükára.

Jézus bucsuzik anyjától. Máté 4, 3.

3. D. u. fél 6 órákor. A nőegyletek konferenciája. Jelentés a nőegyleti ügyekről. Ref. nővédő szövetség szüksége, Városokban eseléd-és nőképző otthonok létesítés: Tóthfalusi József marosvásárhelyi lelkész. Előad: Kenessey Ida k. a.

4. Este 8 órákor. Egyházi Estély: Erkel Sarolta G., Maleczky Mariska, Metz Albert zenekonzevatoriumi tagok és Szabó Jenő lelkész részvételével. Az egyháztársadalmi élet fellendítésének módjait s a külföldi protentáns egyház címen (vetítő géppel) előadást tart Tóthfalusi József lelkész. Végül: Szeretevendégség.

III. nap.

Szept. 10. (Csütörtök.) -- 1. D. e. 9 órákor a újan épülő ref. koll. alapkölzeteli ünnepe.

2. D. e. 10 órákor a revovált várbeli templom felszentelése, melyen imát és egyházi beszédet tart főtiszt. és mélt.

Kenessey Béla erdélyi ref. püspök. úrvacsorai agendát: Ravasz János marosi esperes. Közreműködnek a Ref. Egyházi Vegyeskar és a Ref. Dalkör.

3. D. u. 4 órákor Diszkozyülés a várbeli nagytemplomban. Ennek tárgyai: a közgyűlésen és konferencián hozott határozatok összefoglalása és kihirdetése. Ünnepi beszéd, tartja Nagy Károly theol. igazgató és egyházkerületi főjegyző. Báró Bánffy Dezső ö nagyméltósága egyh. ker. főgondnok és Kenessey Béla püspök ur ö nagyméltóságának zárószava.

Megjegyzések. Azok részére, akik ezen alkalomból akár Borzék, akár Szováta híres fürdők vidéke nép, és egyházi életét tanulmányozni óhajtják s társas kirándulásban résztvesznek, megfelelő úti alkalmatosságról gondoskodunk. — 2. Szept. 11—12. napokon Szervező Irodánk a lelkészek, tanítók részére szociális kurzust rendez, amelyen előadásokat fognak tartani: dr. Bernáth István orsz. képviselő, Szánthó Menyhért min. oszt. tanácsos, Németh József min. oszt. tanácsos, Meskó Pál közgazd. író, dr. Kolozsváry Lajosné közgazd. író, dr. Gidófalvy István kir. körjegyző, dr. Koós Mihály min. titkár, a székelyföldi miniszteri kirendeltség vezetője, Pokoly József theol. tanár, Nagy Károly egyh. ker. főjegyző és Tóthfalusi József lelkész. A szociális kurzuson résztvevő lelkészek és tanítók napi 3 kor. ellátás. díjban is fognak részesülni. Jelenkezési határidő f. é. aug. 28. — 3. Lelkészeinket ezen az uton is felkérjük, hogy a legnagyobb figyelemmel és odaadó gondossággal, személyes közbenjárással buzdítsák ref. hittestvéreinket, világi vezérébereket és nőinket, tanító és tanítónő a fiainkat a részvételre. Elszállásról, vasúti jegyről stb. a „Vasárnap“ szerkesztősége, mint az erdélyi ref. Egyházkerület Egyháztársadalmi Értekezletének szervező irodája fog a marosvásár. helyi rendezőség útján gondoskodni. Jelenkezések e hó 28-ig ide, Tóthfalusy József lelkész. Marosvásár hely címre küldendő.

Az elnökség és helyi rendező-bizottság.

Az új pap.

IV.

A lelki gondozás.

Pókafalván a beiktatás szép és lélekemelő ünneppnapjai után, ismét kezdetét vette a rendes munka. Mindenki végezte dolgait. A mezőn rajokban munkálkodtak az emberek, hogy kiérdemeljék a jó Istentől az év áldását. Csak vasárnap tartottak pihenőt, amidőn az Úr házába buzgó szívvvel ment fel a gyülekezet apraja-nagyja. Zentai Péter az új pap, kezeit szintén a munkára tette. Az előlegezett bizalom fokozott mértékben ösztönözte munkakedvét Isten országa építgetésére az ő új gyülekezetében. Átérezte, hogy valamint a kép keretében; a gyémánt foglalatában mutat a legjobban, úgy a pap is értékét az egyháza építésében kell, hogy kimutassa. Tisztában volt helyzete követelményeivel. Tudta jól, hogy minden gyülekezet népének más a természete, mások hajlamai; megvannak szokásai, mintegy a gyakorlat által megrögzített sajátosságai, a melyeknek figyelembe vétele nélkül jó munkát nem lehet végezni és

ez így van Pókafalván is. Ezért tanulmányozta a népeletet, átnézte a levéltárt, behatolt a gyűlések jegyzőkönyveinek világába. A presbyterium tagjaival megbeszélte egyes szokásoknak eredőjét, így rendes világos képe állott előtte a gyülekezeti élet eddigi folyamának és közgazdasági multja kialakulásának.

Tapintatos eljárásával népe bizalmát mindinkább megnyerte. De azért ez őt elbizakodottá nem tette. Terveit Sándor Gergellyel és az értelmesebb vezetőkkel megbeszélte és csak miután az ő rokonszenvét, hajlamát az együttműködésre kinyerte, fogott hozzá azok valóításához. Mindenek felett nagy gondot fordított a predikálásra és szertartási beszédei elkészítésére. Azt tartotta, ha hatni akar, akkor az életet kell az evangélium igazságaival áthassa és ezáltal a nép lelkét az előkeresztyénség gyakorlására rávegyesse. Arra törekedett tehát, hogy minden beszédében élet lüktessen, hogy az ő népének is vallásossága lehessen az élet igazi megszentelése.

A mi pedig az érintkezésnél módorát illette az a legszivélyesebb volt. Örömmel elbeszélte hűveivel, de arra ügyelt, hogy soha többet ne ígérjen, mint a mennyit beválthat, többet ne mondjon, mint a mennyivel szemben mindég és bárki előtt is helyt állhat. E ténve pedig nagy lélektani ismeretei mellett tettek bizonyítékot; mert úgy van az, hogy csak addig ura az ember helyzetének, míg szavának tud állani; a gondatlanul kiejtett szó olyan mint az elröppent nyilvessző: sokszor ott sebez, ahol nem is remélnők és legkevésbé óhajtanók. E kiváló papias magatartása folytán a papilak csakhamar közgondja lett a községnek. És ez eredménynek nagy segítségére volt Zentainak áldott lelkü neje, aki igazi felesége, feleségisége volt férje urának, mert mindenbe őt követte, mivel igazi papné kívánt lenni.

Az olyan háznak azután — melyben két ilyen nemes lélek lakik, akik telve vannak emberszeretettel — mágnetikusan hatása van, vonza az magához az embereket. És, ha az a ház éppen papiház, sokszor áldás sugárzik ki abból. Boldog lehet az a község, a mely azt a házat a magáénak mondhatja. Pókafalva népe érezte e vonzó erőt: örömben, bánatban, terveken, kétségek közt, szegények gazdagok egyaránt óhajtották lelküket feltárni a papi lakban, mert ott szeretetet, jóakaratot talált mindenki . . . Rövid időn csak a makacs lelkü Gerzson Antal maradt ellenzék, őt azonban megváltoztatni talán még az angyalok sem tudták volna, mert a megrögzött embert a sors verheti; de átalakítani még az sem tudja. Ez azonban már bajt nem okozott, mert rá úgy sem hallgatott számba vehető ember. Sőt ha valaki a faluban hamisan bölcselkedett, rámondották egyszerűen: „Ez Gerzson beszéd megint“.

Zentai tehát, mint láttuk, komoly munkához fogott. Mikor nem volt hűvei között, asztalánál ült és dolgozott. Irodájának ablakai a kertre nyillottak, a

honnan életre keltően ömlött be a virágok üdítő illata. Egy kellemes szoba nagyban ébreszti a szellemi munkás munkakedvét. Zentai is örömmel dolgozott az ő kedves kis fészkében, mint mondani szokta.

Most is asztalánál ült, keze alatt feküdt a papír, kezében nyugodott a toll. Szemei elmerengtek egy darabig a falakon függő képeken, majd könyves szekrényére tekintett, a honnan mintegy megelevenülve keltek ki az ő kedves írói ama nagy gondolkodók, kiknek műveiből táplálta lelkét, hogy azután igaz eszmékkal tudja gazdagítani hűvei életét. Gondolkodott. Azután írni kezdett és mint a jó mezei munkás a rendeket, tömött sorokba írta ő is gondolatait, írta vasárnapi egyházi beszédét.

Künn a kertben kapásai dolgoztak. Kapájuk csengése és beszélgetésük behallatszott a szobába.

A munkás ember, aki ott dolgozik a nap égető heve alatt az uruk munkáját rendesen nem nagyon becsüli. Mondogatni is szokta: könnyű az uraknak a jó hűvös szobában asztal mellett üldögelni, füstölni és pirkálgatni. De hát úgy van az, amely munkát nem próbáltuk, annak terhét sem ismerjük. Ezért van-hogy mindenki a maga foglalkozását tartja a legfontosabbnak és legnehezebbnek.

Zentai is hallotta, hogy egyik embere mondja társának: te Gergő, mégis csak könnyű a Tiszteletes urnak ott benn a hűvös szobában, míg mi itt izzadva dolgozunk!

Zentai egyet gondolt, az ablakhoz ment és kiszólt tréfásan: Sándor, hát kend talán inkább szeretne idebenn írni, mint odakinn kapálni? Kelemen Sándor a megszólított, a ki tréfás ember hírében volt ismeretes, jóképet vágott a nem remélt meglepetéshez és felelt vissza: „inkább biz én Tiszteletes uram, már az igaz nem is tagadom“.

Nő hát akkor rendben vagyunk, szólt Zentai, jöjjön kend be irjon, szivarozzon és kap egy napra tőlem 10 korona diurnumot, ha estig becsülettel kitart — Kelemen uramnak sem kellett kétszer mondani, egy-kettőre a szobában termett; Zentai egy szivart adott szájába, asztal mellé ültette, pennát, tentát tett elejébe és aztán biztatta: nő csak irjon most már kend! De hát mit irjak Tiszteletes uram? kérdezte. A mit akar, válaszolt Zentai. De hiszen én írni sem tudok. Annál könnyebb, volt a válasz, mert gondolkodni sem kell, csak füstöl és ír, szorgalmasan firkál egyik árkus papír után tele írja a másikat és így lassan eltelik az egész nap és megszolgálja könnyű szerrel a 10 koronát, mint az urak. Kelemen uram nagy komolyan meredt ujjai közzé szoritva jó erősen a tollat, hogy el ne szaladjon, firkálni kezdett. Zentai a másik asztalnál folytatta munkáját. Haladt a munka, de kevés idő múlva amint Zentai visszanéz látja, hogy író diákjának még a homloka is tintás és arca borus, mint egy novemberi ködös éjszaka. Mosolygott rajta, azután tovább folytatta munkáját.

Úgy tizenegy órakor megszólalt a nagy vállalkozó: „Tiszteletes Uram, én nem pirkálok tovább. — Hát miért? kérde komolyan Zentai. Azért instálom, megkövetem becsülettel a tiszteletes urat, mert a kezem megkucorodott, a derekam meg meggémberegett, nem paraszti embernek való ez az úri módi, ki megyek inkább kapálni, nem kell nekem a 10 korona. Nehéz kenyér az irás, már csak azt mondom.“ — Hát amint gondolja Kelemen, szól Zentai, — úgy tegyen. Az atyafi azután kikullogott a kertbe, ahol tentás képén, göthös járásán jót nevetett Gergő komája.

Az eset azonban nem maradt titok. Megtudta ám a falu népe is Kelemen Sanyi irodáskodását és jót mulattak rajta. Mondogatták: Látod Sanyi, te és Antal úr vagytok, a legokosabb emberek a faluban, egyik prédikálni akar, a másik kontraktusokat óhajt írni, csoda, hogy üveg alá nem tétet titeket a miniszterium a budai várban.

Az esetnek aztán megvolt az a jó következménye, hogy a Kelemen példájából megtanulták azt a falusiak, hogy nem kis dolog ám az, sokszor reggeltől délig, déltől estig asztal mellett ülni, gondolkodni és írni.

Amint mondani szokták, okos embernek tanácsát, jó munkásnak munkáját mindenki kívánja, így Zentait is csakhamar megismerte és megnyerni óhajtotta munkásságát a vidék. Politikai pártelnökségre kérték fel. Evégből egy küldöttség jelent meg nála és tolmácsolta előtte a pártkör bizalmát. Zentai — bár köszönettel fogadta a megtiszteltetést, de kijelentette egyben, hogy e bizalmi állást nem fogadhatja el, mert a pártelnökség az ő állása követelményeivel nem összeegyeztethető. Véleménye szerint, a papnak nincs és nem lehet külön pártja, a papnak hivei vannak, akikkel együtt építi a békesség és szeretet országát. Ez a munka pedig lefoglalja az ő egész idejét; az irás is különben azt tartja, hogy: nem lehet egyszerre két úrnak szolgálni. Engedjenek meg, kérte, nekie és ne tulajdonítsák hibájául álláspontját.

A pókafalvi bíró, Solyom András uram, ki szintén jelen volt ez alkalommal, — így szólt: Engedelmevel Tiszteletes Uram, állásával talán azt sem tartja összeegyeztethetőnek, hogy a községi képviselőtestületben részt vegyen? Zentai megértette a célzást és így válaszolt: „Jól tette bíró uram, hogy e kérdést felvetette. Képviselőtestületi tagsága a papnak más elbírálás alá esik, ebbe, ha beválasztanak, részt veszek örömet. A képviselőtestületben olyan érdekei tárgyaltnak a népnek és az egész községnek, amelyek kívánatossá teszik a pap meleg érdeklődését.“ E bölcs nyilatkozata Zentainak még közelebb hozta hozzá hivei lelkét. A más községbeliek pedig sóhajtva mondogatták elmenőbe: „Pókafalvát az Isten megáldotta igazi pappal, — jól imádkoztak!“ Egyedül Gerzson mondotta gunyosan: Még ez is pap a talpán, hiszen még a magas politikához sem ért... A magas politika helyett azonban Zentai gondjaiba vette a népiskolát. A

hittant személyesen tanította. A tantestületi gyűléseken részt vett, a mulasztásokat ellenőrizte, szóval mindent megtett arra nézve, hogy minta iskolája legyen a községnek. A tél bekövetkeztével, már vallásos estélyeket is rendezett. A nép örömmel hallgatta, az előtte szokatlan, szép felolvasásokat, szavakat és aztán maga is harmonium kísérettel buzgón énekelte a zsoltárokat.

A következő évben létesítette Zentai a gazdasági egyletet. Ez egyesület gyűlésein beszélték meg: mely dűlőbe mit vessenek, miként kövéritsék a földeket. Ez által oly egységes rendtartást létesített, hogy a községben mindenki megállapodás szerint való időben és módon végzett minden mezei munkát és így pár év alatt Pókafalva határa egészen kitűnt a más községek határai felett. Volt egy nagy lenyűgöző nyomorusága a községnek, t. i. egyesek eladósodása. Ezen is segített a gazdasági egylet. Az o-i pénzügytel u. i. előnyös kötésre lépett, a honnan aztán a kisbirtokosok a gazdasági egylet jóállása és ellenőrzése mellett könnyen törleszthető, olcsó kamatú kölcsönöket kaptak. Így e bajon is segítve lett és szarvasmarha állománya a népnek csakhamar felszaporodott.

Egyidőben megalkotta a nőegyletet is. A téli esteken az iskolában összegyűltek az asszonyok, felnőtt leányok, hol a tanítónők ellenőrzése mellett női kézimunkában gyakorolták magukat. A havi gyűléseken pedig megbeszélték a gazdasszonyi dolgokat: főzést majorság tenyésztést, a ház tisztántartását, gyermekek gondozását, betegápolást stb. Tavasszal pedig a gazdasági egylettel egyetértve béreltek a községtől 10 hold földet igen jutányos áron a víz mentén, mely bérletet nemes rendeltetéséért a megyei törvényhatóság is megerősített és ezt részben a gazda bizottság, más részében a nőegylet vette gondozás alá. A gazdasági egylet a részébe esett földet megművelte: egy részét nemes gyümölcsfa magvakkal és palántákkal, a más részét vad fa csemetékkal és magvakkal ültette be. Szóval faiskolát létesített, hogy a kertekbe jó gyümölcsfák kerüljenek és a kopár hegyek erdősíttessenek. A munkálatot a gazdasági egylet tagjai végezték, amelynek csakhamar több mint 300 tagja volt. A nőegylet a maga földrészét parcellákra osztotta és mindenik tag megkapta a maga nyilját, a hová vetemény palántákat és magvakat ültettek. Az asszonyok között kifejtett, e szembeállítás által a nemes verseny és ez kitűnő eredményre vezetett. A bő termésből nemcsak saját házukat látták el veteménnyel az asszonyok, hanem még a piacra is jutott és szép jövedelem forrása lett a háztartásoknak. A tiszta jövedelemnek pedig 10%-át jótékony célra fordították, a szegény tanulók karácsonyi felruházására. A gazdasági egylet a maga faiskolájából pár év alatt szintén szép jövedelmet remélt, mert a vidéken egyetlen községnek sem volt ilyen faiskolája. A gazdasági egylet továbbá a közérkölcshöz is kiterjesztette figyelmét. Ennek egyik fő akadályát találta a szabad korcsmárlásban. Miután tagjai a képviselő-

testületben is mind benne voltak, elhatározták ott, hogy a lejárában levő szerződés után a községi korcsmát csak olyan embernek adják bérbe, aki kötelezi magát, hogy: vasárnap italt nem mér ki, hitelt nem nyújt az ivóknak és 18 éven alóli ifjaknak szeszes italt nem szolgáltat ki. Gerzson Antal tiltakozott a bérlési jog ilyen megszorítása ellen és kijelentette, hogy a mennyiben a határozatot meg nem változtatják, jövőre a korcsmát nem bérel ki. A képviselő testület azonban megállott határozata mellett és így a korcsmát Szász János odavaló szabó mester bérelte ki, aki, mint jámbor, józanéletű ember volt ismeretes a falu népe előtt. Gerzson pedig elköltözött Pókafalváról a szomszéd községbe. Mint mondá, hírét sem akarja hallani többé a ták-mák népnek. Hát bizony a falu sem siratta meg; örült, hogy megszabadult az izgatás kovászatól.

Zentai az ifjuság szórakozásáról is gondoskodott. Megalapította a népkönyvtárt. Létesített jó dalárdát. S hogy a falu legényeinek virtuos hajlamait helyes mederbe terelje, egyik ahoz értő tanító vezetése mellett: tornákban, katonai gyakorlatokban képezte öke és szervezte belőlük a tüzoltó egyletet. Ez intézményektől az ifjuságnak sok örömet és kedves szórakozást szereztek. Továbbá a piactéren elkerített léccel egy szép tért és azt körül fásította, mint az ifjuság játékterét és nyári tánchelyiségét. Itt töltötték aztán a vasárnap d. u.-nokat a szülők szeme előtt az ifjak, vigan és nemesen. Télen pedig a község háza gyűléstermében voltak az ifjusági összejövetelek, mindig az öregek ellenőrzése mellett. Így néhány év alatt Pókafalva képe egészen átalakult. Példányképe lett: a rendnek, tisztaságnak, munkásságnak és az igazi vallásos életnek.

Bevált tehát a Főtiszteletű Püspök ur jóslata: „ha Zentait megnyerik, szép jövőt jósolok Pókafalvának“. A fejlődést Sándor Gergely nagy lelki örömmel szemlélte, sőt mint az egyháznak egy idő óta főgondnoka, maga is tevékeny részt vett a munkában. A jó vezérek pedig követte az egész község; így azután pezsgő élet mellett, virul a község minden intézménye.

Mindezekből pedig az a tanulság, hogy a közéletet nem a szó, a beszéd, nem a megállapított szabályok és létrehozott törvények nemesítik meg, hanem azok az egyének, a kik: szívet, lelket, akaratot visznek be a közélet munkáiba és a törvényeket élettelé alakítják át. Kivánságunk is azért nem lehet más, minthogy adjon a Jó Isten a mi gyülekezeteinknek olyan lelkületű papokat, mint Zentai Péter és olyan pátronusokat, mint Sándor Gergely atyánkfia. Akkor, a sokat emlegetett sötét felhők, egyházi életünk egeről rendre eloszolnak.

Péchy Árpád,
ref. lelkész.

Isten igéje.

Aranyszabályok a vasárnap eltöltésére.

II. Mát. 20., 8.

Ajánlva minden jó keresztyén figyelmébe.

1. Reggel menj idején az Isten házába; szerényen, magadat megalázva foglald el szokott helyedet. Ha talán rendes helyedet más, idősebb keresztyén társad már elfoglalta volna, önnét ki ne szólisd, hanem keress más helyet magadnak.

2. Midőn helyedet elfoglaltad, összetett kézzel és lehajtott fővel ezeket mond magadban: „Uram Jézus! adj nekem áhítatos lelket, hogy megismerjem a te igazságodat; erősíts az élő hitben s vezérelj az üdvösségre. Lelki tanítómmal pedig közöld a te szent lelkedet, hogy tisztán hirdesse az Isten igéjét. Ámen“.

3. Ne tekintgess a templomban és ne beszélgess szomszédoddal.

4. Énekelj együtt a gyülekezettel, ha kevésbé értesz az énekléshez, csendesen énekelj s nyujtsd vigaszt az a remény, hogy egykor az angyalokkal és boldog lelkekkel fogsz alleluját zengeni az Isten dicsőséges trónja előtt.

5. Ha a lelkész elkezd az imát, tedd össze kezeidet, hajtsd meg fejedet s magadban mond utána az imát. Mert a lelkész az egész gyülekezet nevében, tehát a te nevedben is imádkozik.

6. Hasonlóan a szent lecke felolvasásakor és az áldásnál tedd össze kezeidet és hajtsd meg fejedet.

7. Ne távozzál a templomból, míg az isteni tisztelet véget nem ért. Mikor pedig vége az isteni tiszteletnek, tedd össze ismét kezedet, hajtsd meg fejedet s következőleg imádkozzál: „Mostan, Uram, bocsásd el a te szolgádat (szolgálódat) békével, mert hallottam a te beszédedet. Cselekedjed, hogy éetemet a szerint rendelhessem. Ámen“.

8. Csendesen hagyd el a templomot és gondolkozzál hazamenet a hallottak felett.

8. Ne mulaszd el a déleesti isteni tiszteletet sem s ha oda el nem mehetsz, olvasgasd otthon a Szentírást.

10. Sohase azt nézd a lelkészben, hogy szépen, virágosan beszél-e, hanem hogy lelkedet elvezeti-e a megváltó Jézus Krisztushoz, a ki az ma, a ki volt tegnap s az marad mindörökké: megváltója a bűnösöknek.

Ha így töltötted el az Urnak napját, nagy lelki örömmel kelsz fel a munkáshét reggelén s testben lélekben megújulva folytatod a reád váró munkát, melyről Isten áldása elmaradni nem fog.

Matolcs.

Ifj. Szücs Károly.

Kegyesség útja.

Isten nyomdokai.

Egy hírneves francia tudós, ki vallásos tekintetben szabad szelleméről volt híres, kutató utra indult a Szaharába. Itt egy nomád arab-törzshöz csatlakozott, melynél védelmet és jártas vezetőket talált. Különösen a csapat feje volt megbízható, hű ember, úgy hogy a tudós mindig észre-

vette, hogy a barna, szikár ember a nap bizonyos óráiban, mohamedán vallása szabályaihoz híven, leszált a tevéjéről, a forró homokba térdelt s arcát keletre fordítva, ájtatosan imáit végezte. Egy este, mikor a törzsfő ismét áhítatát tartotta, megkérdezte a tudós: „De hát kihez is imádkozol te tulajdonképpen? „Istenhez“, hangzott meglepődötten a válasz. „De hát honnan tudod, hogy van Isten?“ — mondta a francia. Erre így szólt vezetője: „Ma reggel mondtam neked, hogy ember — és nem teve — ment el éjjel sátorom előtt. Honnan tudtam én azt? Nemde a lányomokból?“ „Mindenesetre“ — felelt a tudós kényszerülten. Ekkor a muzmulmán nyugatra mutatott, hol a nap épen alászállt s pompás sugarait visszavetette a sivatagra és így szólt ünnepélyes komolysággal: „Ez nem embernek lányoma.“

Hasonlóan adott választ egyszer I. Napoleon néhány hazájabelinek. A hajón, melyen a fiatal hadvezér 1798. nyarán Franciaországból Egyiptomba utazott, különböző tudós urak valának. Egy esodálatosan szép csillagos éjszakán ezek szellemes beszélgetésbe merültek a hajó fedélzetén. Többek közt az Istenben való hitet tették guny tárgyává s uralkodni vágyó, korlátolt papok találmányának mondták. Napoleon ezalatt hallgatva járkált fel s alá az oldalon s hadi terveibe volt elmerülve. Egyszerre azonban oda lépett a gunyolódokhoz, kezével a csillagos égre mutatott s röviden ennyit szólt: „Uraim, de hát ezt itt fenn tulajdonképpen ki alkotta? A válasszal adósok maradtak.“

Egyháztársadalom.

Az egyháztársadalmi munkásságról szóló jelentések.

Még mindig csak szorványosan érkeznek az egyes egyházmegyei értekezletek életéről s ez egyházközségekben folyó munkákról szóló jelentések. Pedig előre jeleztük, hogy hogy hű képét fogjuk a közgyűlés elé tární, hogy elvégre tisztán lássuk, hogy munkánkban mennyi az üres szó és pozdorja, mennyi az élet, ez igazság. Szeretettel kérjük az érdekelt lelkészeket, hogy jelentéseiket minél előbb terjesszék be s kivált az ifjusági s nőegyleti mozgalmakról lehető részletes értesítést küldjenek.

H i r e k.

Olvasd a Bibliát.

Az igaz küzdő.

II. Timoth. 2. 4--7.

E szavak Timotheushoz vannak intézve, de mindnyájunkhoz szólnak. Mi is mindnyájan követői vagyunk Jézus Krisztusnak. Bennünk is emberi természet van, a maga erőtlenségeivel, gyengeségeivel, ami ő benne volt s rajtunk kívül meg éppen annyi a sok bűn, amely szüntelenül elvonni készül Jézustól és a helyes úttól. Bizony nekünk sem árt ez intés: ügyeljünk, jól kezdjünk!

A r a n y m o n d á s: Hogyha tusakodik is valaki nem koronáztatik meg különben, hanem ha igazán tusakodik II. Tim. 5.

Oktató jegyzetek.

1. Az igaz küzdő megismeri azt, a miért küzd. Krisztus követőjét éppen az jellemzi első sorban, hogy igyekszik megismerni azt, a kinek nevében az igazságért sikra szállt. Honnan ismerjük meg? A szentírásból. Ezért kell nekünk mindenkifelett az evangéliumot behatóan tanulmányoznunk, mert csakis ezáltal juthatunk el ismeretere azon keresztyén igazságoknak, a melyeket meg kell valósítanunk.
2. Az igaz küzdő megtagadja önmagát. Mi-

dőn a Krisztusi igazságok értelmünk erejénél fényleni kezdenek, ellenállhatatlan vágy fog el minket azok elérésére. A legtöbbször igen nehéz és súlyos megpróbáltatások között juthatunk el ezekre. Ilyenkor kell szívünkbe vessük és kövessük az Ur Jézust, ki szól: aki engemet követni akar, tagadja meg magát és úgy kövessen engemet. (Márk 8. 34.)

Szeptemberi közgyűlésünk. Mintha Isten lelkének érintése hatná át a lelkeket oly sok szeretet, buzgóságot, jóakaró érdeklődést tapasztaltunk sok oldalról, lelkészeink, tanáraink, világi hiveink részéről szeptemberi közgyűlésünk iránt. Távolságok érdeklődő buzgósága nyilatkozik meg egy-egy hozzánk intézett levélben, amelynek alaphangulatát a Krisztus és az ő anyaszentegyháza iránt való szeretet hatja át. Az igaz keresztyén hittestvéri érdeklődésnek gyönyörű jele p. o. az, amiről Szabó Aladár dr. budapesti lelképásztortársunk értesít, hogy Budapestről s környékéről körülbelül 20-an jönnek vendégeinkül s munkatársainkul szegődni Krisztus ügye iránt. Istené legyen a hála s ő adjon mindnyájunknak erőt arra, hogy szeptemberi közgyűlésünk Istennek tetsző s embereknek üdvösséges munka legyen.

A tiszántuli egyházkerület püspök választása. A boldog emlékü Kis Áron volt tiszántuli püspök halálával megüresedett püspöki állásra a szavazatok beérkezvén, a szavazatszedő küldöttség gróf Dégenfeld József elnökölte alatt e hó 19-én délután fejezte be munkáját. A szavazás eredménye a következő volt: Dicsőffy József 231, Eröss Lajos 227, Baltazár Dezső 184, és Dávidházy János 116 szavazatot kapott. E szerint a pótválasztás Dicsőffy és Eröss között lesz. Mindkettő derék, nemes érzésű s evangéliumi szellemű munkása az Urnak és ezért jó reménységgel nézünk bármelyik megválasztása elé.

— **Újlőrinczfalváról.** a tiszáninneni egyházkerület egyik egyházközségéből, odavaló buzgó kálvinistáktól, pásztor nélküli nyájtól kapott levelünkben értesültünk, hogy az újlőrincfalvai lelkész még a tavasszal eltávozott Szutorba, s azóta a római tengerben kiesiny szigetét alkotó, a szatmári kath. püspökség birtokán lakó maroknyi reformátusság elhagyatva pap — tanító nélkül áll. A kiesiny seregnek bár lelkes tagjai vannak, mégis aggodalom tölti el őket elhagyatottságuk miatt. Mint írják — pályázatot hirdettek ugyan, de pályázó egy sem akadt. Töprengve néznek a közelgő szeptember elébe, mert iskolájuknak — sines vezére. — Kálvinisták! kik tehettek valamit, jöjjetek segítségökre az Újlőrincfalviaknak. Különösen ifjabb lelképásztoraiknak figyelmét hívjuk erre föl és kérjük irjanak ezen címre: Somodi Sándor, Újlőrincfalva, u. p. Poroszló Heves-megye. Ne hagyjuk el őket, mert „pásztor nélkül elszéled a nyáj“. Segítsetek! tudván azt, hogy megáldja az Ur azokat, kik az övéinek gondját fölveszik!

— **A görgényi ref. egyházmegye,** lelkész egyesülete a tanítói kar közreműködésével e hó 19-én Idecsfürdőn műsoros táncmulatságot rendezett, mely úgy erkölcsileg, mint anyagilag igen szépen sikerült. A műsor kimagasló pontjait a Szabolcska Mihály és Csekme Ferencz érdekesítő felolvasásai s a Király Béla gyönyörű hegedűjátéka szolgáltatta. Az estély kezdete előtt lelkészi- és tanítói értekezlet volt külön tárgysorozat szerint.

Nyomatott Adi Árpád könyvnyomdájában Maros-Vásárhelyt.